

N 779

Seat No.

2025 II 24 1100 -N 779 - MARATHI (COMPOSITE) (A) (SECOND OR THIRD LANGUAGE) (M)

(REVISED COURSE)

Time : 2 Hours

(Pages 15)

Max. Marks : 40

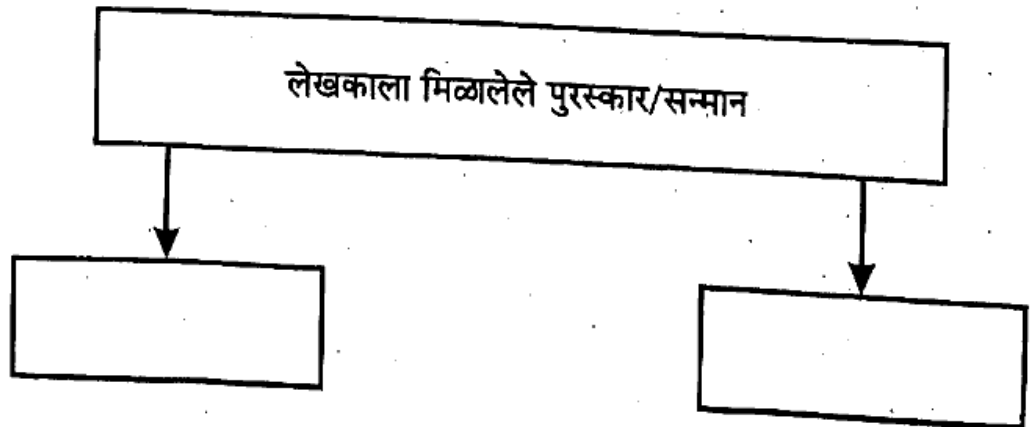
कृतिपत्रिकेसाठी सूचना :-

- (1) सूचनेनुसार आकलनकृती व व्याकरण यामधील आकृत्या काढाव्यात.
- (2) आकृत्या पेननेच काढाव्यात.
- (3) उपयोजित लेखनातील प्रश्नांसाठी (सूचना, निवेदन) आकृतीची आवश्यकता नाही. तसेच या कृती लिहून घेऊ नयेत.
- (4) स्वच्छता, नीटनेटकेपणा व लेखननियमांनुसार लेखन यांकडे जाणीवपूर्वक लक्ष द्यावे.

विभाग-1 : गद्य

1. (अ) उताऱ्याच्या आधारे सूचनेनुसार कृती करा :

(1) आकृती पूर्ण करा :

2

P.T.O.

माझ्या ग्रंथाला राज्यपुरस्कार मिळाला, माझ्या व्याख्यानमाला गाजल्या, आदर्श प्राध्यापक म्हणून माझा गौरव झाला, मला डी. लिट मिळाली, राष्ट्रीय प्राध्यापक म्हणून माझा सन्मान झाला, 'संतसाहित्यचिंतना'सारख्या माझ्या पुस्तकाला श्रेष्ठ संतसाहित्यविषयक ग्रंथाचा पुरस्कार मिळाला, मला परदेशाची निमंत्रणं आली, की त्या बातम्या सांगणारी जी पत्रं नि तारा माझ्या टेबलावर येऊन पडत, ती पाकिटं फोडून या बातम्या मी प्रथम कुणाला सांगत असे ? काचेच्या खिडकीतून माझ्याकडे टक लावून पाहणाऱ्या मकबऱ्याला ! मग मकबऱ्याचे मिनार मिस्कीलपणे हसत-डोलत. त्याचा घुमट तरारून येई. माझ्या यशानं त्यालाही तेज चढे. त्याच्या स्नेहशील दृष्टीच्या वर्षावात मी अखंड न्हाऊन निघत असे.

(2) एका शब्दांत उत्तर लिहा :

1

लेखकाचा संतसाहित्यावरील ग्रंथ -

(3) स्वमत :

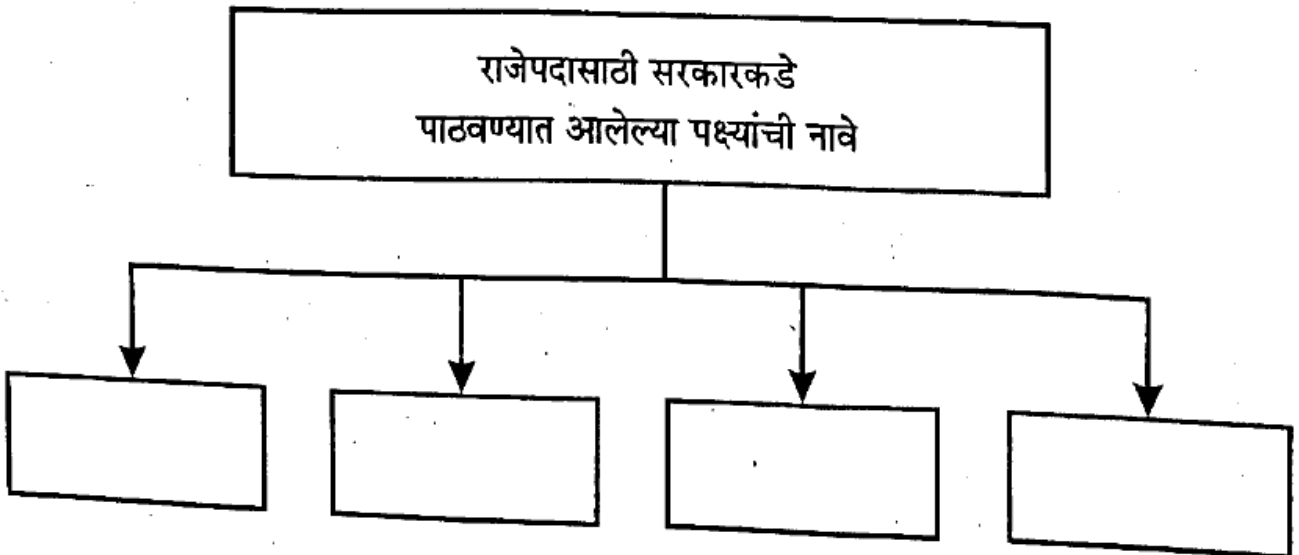
3

'मकबरा आणि लेखक' यांच्यातील मैत्रीचे नाते तुमच्या शब्दांत लिहा.

(आ) उताऱ्याच्या आधारे सूचनेनुसार कृती करा :

(1) आकृती पूर्ण करा :

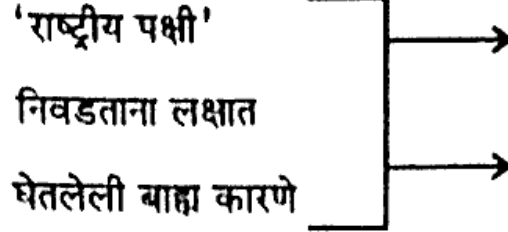
2

3/N 779

(2) आकृती पूर्ण करा :

2

वन्य पशुपक्षी ही आपली राष्ट्रीय संपत्ती आहे, तिच्या रक्षणाकडे आम जनतेचे लक्ष वेधावे. यासाठी सरकारने प्रत्येक राज्याचे अभिप्राय मागवले. वृत्तपत्रांतून अभिप्राय मागवण्यात आले आणि अशा रीतीने अनेक पक्ष्यांची नावे राजेपदासाठी सरकारकडे पाठवण्यात आली. त्यात गरुड, हंस, महासारंग आदी पक्ष्यांचीही नावे होती. अनेक पक्ष्यांच्या नावांतून एक नाव निवडण्यासाठी अनेक कसोट्या लावण्यात आल्या. त्या सर्व कसोट्यांत मोर उत्तीर्ण झाला आणि 'राष्ट्रीय पक्षी' म्हणून त्याची निवड करण्यात आली. या कसोट्या लावताना ऐतिहासिक प्रणाली, काव्याची पार्श्वभूमी, लोकांची आवड इत्यादी बाह्य कारणांबरोबरच रंग, शरीरसौष्ठव, कलात्मकता, कंठस्वर आदी पक्षी वैशिष्ट्यांचाही विचार करण्यात आला आणि त्यात 'राष्ट्रीय पक्षी' हा मानाचा किताब देण्यास 'मोर' हाच पक्षी योग्य आहे, असे ठरवण्यात आले.

(3) उत्तर लिहा :

2

(i) आपली राष्ट्रीय संपत्ती -

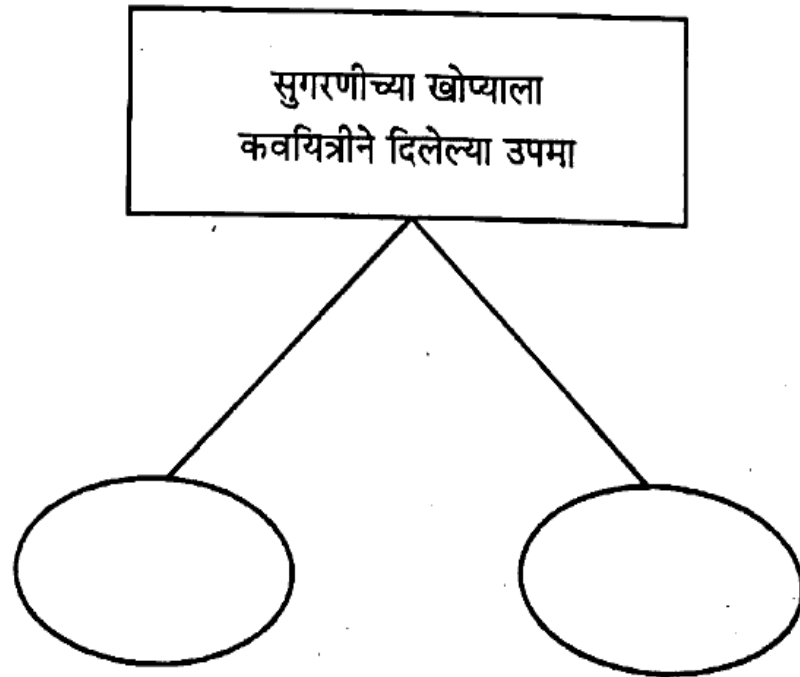
(ii) आपला राष्ट्रीय पक्षी -

विभाग-2 : पद्य

2. (अ) कवितेच्या आधारे सूचनेनुसार कृती करा :

(1) आकृती पूर्ण करा :

2

5/N 779

अरे खोप्यामधी खोपा

सुगरणीचा चांगला

देखा पिलासाठी तिनं

झोका झाडाले टांगला।

पिलं निजले खोप्यात

जसा झुलता बंगला

तिचा पिलामधी जीव

जीव झाडाले टांगला।

खोपा इनला इनला

जसा गिलक्याचा कोसा

पाखराची कारागिरी

जरा देख रे मानसा।

तिची उलूशीच चोच

तेच दात, तेच ओठ

तुले देले रे देवानं

दोन हात दहा बोटां।

(2) दिलेल्या काव्यपंक्तींचा सरळ अर्थ लिहा :

2

अरे खोप्यामधी खोपा

सुगरणीचा चांगला

देखा पिलासाठी तिनं

झोका झाडाले टांगला

(आ) कवितेच्या आधारे सूचनेनुसार कृती करा :

(1) चौकटी पूर्ण करा :

2

(अ) सोनेरी मुकुट घालणारी —

(आ) साळीवर झोपणारी —

पिवळे तांबुस ऊन कोवळे पसरे चौफेर

ओढा नेई सोने वाटे वाहुनिया दूर.

झाडांनी किति मुकुट घातले डोकिस सोनेरी

कुरणावर शेतात पसरला गुलाल चौफेरी!

7/N 779

हिरवे हिरवेगार शेत हे सुंदर साळीचे

झोके घेत कसे, चहुकडे हिरवे गालीचे!

सोनेरी, मखमली, रुपेरी, पंख कितीकांचे

रंग किती वर त-हेत-हेचे इंद्रधनुष्याचे!

अशी अचल फुलपाखरे फुले साळिस जणु फुलती

साळीवर झोपली जणू का पाळण्यात झुलती.

झुळकन् सुळकन् इकडुन तिकडे किति दुसरी उडती!

हिरे, माणके, पाचू, फुटुनी पंखचि गरगरती!

पहा पाखरे चरोनि होती झाडावर गोळा.

कुठे बुडाला पलीकडिल तो 'सोन्याचा गोळा ?'

(2) दिलेल्या काव्यपंक्तींचा सरळ अर्थ लिहा :

2

सोनेरी, मखमली, रुपेरी, पंख कितीकांचे

रंग किती वर त-हेत-हेचे इंद्रधनुष्याचे!

8/N 779

विभाग-3 : भाषाभ्यास

3. (अ) व्याकरण घटकांवर आधारित कृती :

(1) सूचनेनुसार कृती सोडवा :

(i) मी तो कागद घेऊन बाहेर पडलो.

1

(भविष्यकाळ करा)

(ii) मी तुझ्या पाठीशी आहे.

1

(काळ ओळखा)

(2) वाक्प्रचार —

खालील वाक्प्रचार व त्यांचे अर्थ यांच्या योग्य जोड्या जुळवा :

2

वाक्प्रचार	वाक्प्रचारांचे अर्थ
(i) गायब होणे	(1) एकसारखे बघणे
(ii) टक लावून बघणे	(2) नाहीसे होणे
	(3) टक टक करणे

9/N 779

(आ) शब्दसंपत्ती :

(1) खालील शब्दांचे समानार्थी शब्द लिहा :

1

(i) दाता -

(ii) छत्र -

(2) पुढील शब्दातील अक्षरांपासून दोन अर्थपूर्ण शब्द तयार करा :

1

वजनदार

(इ) अचूक शब्द ओळखून लिहा :

1

गारहाणी/गान्हाणि/गान्हाणी/ग्राहणी

(ई) पुढील विरामचिन्हे ओळखून त्यांची नावे लिहा :

1

विरामचिन्हे	विरामचिन्हांची नावे
(i) !
(ii) ?

10/N 779

विभाग-4 : उपयोजित लेखन

4. (अ) पत्रलेखन :

खालील निवेदन वाचून पत्रलेखन करा :

अ, आ, इ, ई

मराठी सुलेखन वर्ग
समीक्षा ॲकॅडमी तर्फे
मराठी सुलेखन वर्गाचे आयोजन

कालावधी
1 मे ते 15 मे

वेळ -
सकाळी 9 ते 10

वैशिष्ट्ये

- * माफक फी
- * वैयक्तिक मार्गदर्शन

संपर्क - व्ही. एम. गायकवाड (आयोजक)
920, रविवार पेठ, सातारा

E-mail — vmgaikwad222@gmail.com

मधुरा/मधुकर जगताप
विद्यार्थी प्रतिनिधी या नात्याने

शाळेतील विद्यार्थ्यांना
सुलेखन वर्गात प्रवेश
देण्याची विनंती करणारे
पत्र आयोजकांना लिहा.

किंवा

सुलेखन वर्गाचे आयोजन
केल्याबद्दल आयोजकांना
अभिनंदन करणारे पत्र
लिहा.

(आ) खालीलपैकी कोणतीही एक कृती सोडवा :

4

(i) गद्य आकलन :

खालील उतारा वाचून एका वाक्यात उत्तरे येतील असे चार प्रश्न तयार करा :

आळशी माणूस हा सतत आरामाची अपेक्षा करीत असतो, तर खरा काम करणारा माणूस 'आराम हराम है' असे मानतो. रात्रीची पाच-सहा तास झोप ही विश्रांतीसाठी पुरेशी असते. इतर वेळी त्याने सतत काम करीत रहावे. उगाचच बसून राहिल्याने अंगात आळस वाढतो. उलट प्रत्येकाने हे लक्षात ठेवले पाहिजे की काळ हा सतत पुढे जात असतो. तो कोणासाठीही थांबत नसतो. आपण तो आळसात व्यर्थ दवडला तर आपला कार्यभाग साधणार नाही. सतत तेच काम करीत राहिल्यास कंटाळा येतो, म्हणून तर सहा दिवस काम केल्यावर रविवारी सुट्टी येते, त्या दिवशी आळसात लोळत पडण्यापेक्षा माणसाने छंदात रमून जावे.

12/N 779

(ii) जाहिरात :

पुढील जाहिरात वाचून त्याखालील कृती सोडवा :

जागृती कन्या विद्यालयाच्या
इमारत निधीसाठी खास नाट्यप्रयोग

अजब न्याय

दिग्दर्शक/कलाकार/-सादरकर्ते-

जागृती विद्यालयाच्या विद्यार्थिनी

तिकीट खरेदी करा आणि
सामाजिक कार्याला हातभार लावा

तिकीट दर : 100 रु.

दिनांक : 25 एप्रिल

वेळ : दुपारी 1 वाजता.

- स्थळ -

जागृती सभागृह, चंद्रपूर

- तिकीट विक्री -

शाळेच्या मुख्य कार्यालयात

रोज 10:00 ते 05:00 वाजेपर्यंत.

13/N 779

चौकटी पूर्ण करा :

(a) नाटकाचे स्थळ -

(b) तिकीट दर -

(c) नाटकातील कलाकार -

(d) नाटकाची वेळ -

(iii) बातमीलेखन :

खालील विषयावर बातमी तयार करा :

'आदर्श विद्यालय', रत्नागिरी येथे मा. जिल्हाधिकारी यांच्या उपस्थितीत वनमहोत्सवाचा उद्घाटन समारंभ संपन्न.

(iv) कथालेखन :

खालील मुद्द्यांच्या आधारे कथा लिहा :

एक मुलगा - आईबरोबर झोपडीत राहणे - पावसाळ्याचे दिवस -
भयंकर वारा व पाऊस - रेल्वे रूळ उखडणे - त्याच्या नजरेत येणे

P.T.O.

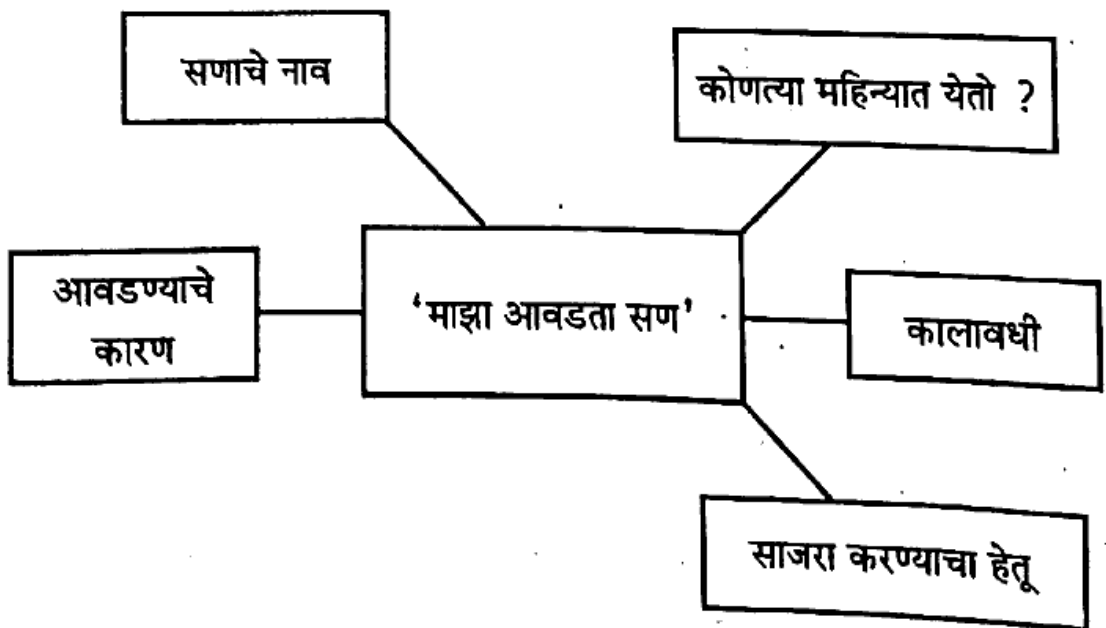
- अंगातला लाल शर्ट काढून आगगाडी थांबवणे — प्रवाशांचा संताप
- ड्रायव्हरची रूळांवर नजर पडणे — रूळ उखडलेले दिसणे —
- मुलामुळे प्रवाशांचे प्राण वाचणे — रेल्वेच्या अधिकाऱ्यांकडून मुलाचा सन्मान.

(इ) निबंधलेखन :

4

खालीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर निबंधलेखन करा :

(i) वर्णनात्मक :

15/N-779

(ii) आत्मकथन :

दिलेल्या मुद्द्यांच्या आधारे चौकटीतील घटकाचे आत्मकथन लिहा :

